

Article opinió - Joan Carles Villalonga - “El decreixement: utopia o necessitat?”

Ara que fins i tot el PP es declara com el primer partit ecologista de les Illes, és bon moment per posar els elements damunt la taula. Més enllà de la broma de mal gust que representen les declaracions de la presidenta del partit conservador, està clar que allò que un temps es relacionava amb el món *hippy* avui és *cool*, i qualsevol, amb qualsevol plantejament (encara que en la mateixa frase hi hagi ecologisme i llibertat per deixar fer), es vol acompanyar del component verd i reivindicar-se com a tal. La qüestió és que s'ha vist que el *desarrollismo* del tardofranquisme ha mostrat els signes d'estar no només desferrat sinó també en una via equivocada del creixement econòmic, que ara cerca nous canals per estirar els tentacles. I sembla que ha trobat en la «tranquil·litat» i l'«autenticitat» ben conservada de Menorca un bon aliat.

Més enllà dels rendiments econòmics, però, l'ecologisme, que sempre és el mateix en els seus supòsits bàsics, parteix del plantejament que la relació entre l'ésser humà i el medi que l'envolta és un valor tan bàsic i vital que cercar-ne l'equilibri hauria de ser una de les principals guies de qualsevol acció política, així com la gestió dels recursos naturals. I això té unes derivades enormes, que van més enllà dels plantejaments que estan de moda del paisatgisme turístic posturista i del *dolce stil* de vida menorquí.

I el fet és que, per moltes voltes que hi donem, el sistema marcat i les tendències de consum que imperen en les nostres vides ens assenyalen un camí de futur molt fosc. Podem vestir-ho de la manera que ens plagui, podem omplir tota la publicitat de productes suposadament ultrasostenibles i fer creure a la gent que amb el fet de canviar de prioritats a l'hora d'anunciar un cotxe (abans passar de 0 a 100 en 3 segons era la panacea i ara ho és que el cotxe sigui eficient i millor si és elèctric) podem seguir mantenint el mateix sistema de forma permanent. Però anam errats. El mateix sistema de consum en si és suïcida per a l'espècie humana i per al conjunt del planeta. Tots els experts que hagin invertit un mínim de temps a l'estudi de la qüestió n'assenyalen el mateix (els que negaven el canvi climàtic ja no tenen on agafar-se), i el gran plantejament que hi ha a fer és: per què, si tothom té les dades a la mà i sap quin és el problema real, se segueix mirant cap a una altra banda? I, en el fons, la resposta és de caràcter humà. Costa d'imaginar que l'edifici sobre el qual hem muntat les nostres vides i tota la civilització va equivocat i s'ha de replantejar. És normal. Hi ha massa interessos econòmics en joc i inversions fetes com per capgirar-ho tot.

Amb tot, la qüestió hi és i no per mirar cap a una altra banda desapareixerà. És per aquest motiu que només polítiques que entenguin la qüestió de fons podran fer front a la crisi climàtica, i no les que presentin eslògans buits de contingut. La setmana passada, de la mà d'Ara Maó, al Parc Rubió de Maó, va tenir lloc una xerrada que versava sobre el decreixement com a fita d'acció política. Aquesta paraula, la del decreixement, crea certa aversió per tal com sembla induir a una involució en el progrés humà. És allò del clixé fàcil d'anar a viure a les coves. Res més enfora de la realitat, però. El plantejament del decreixement, deixant de banda si la paraula crea més o menys aversió, és que cal mesurar amb molts altres elements el nivell de benestar de les persones, i entendre que l'equilibri amb l'entorn, el manteniment de les

espècies o la bona gestió dels recursos naturals en formen part. La fixació amb el PIB com a mesura per indicar el creixement del benestar s'ha de canviar, perquè no incorpora com a mesura de càlcul cap d'aquestes premisses. El creixement econòmic com a única opció vàlida per sobreviure ja no val. Cal assenyalar, també, que el «creixement sostenible» no deixa de ser un invent, una marca comercial, que és, en si mateix, un concepte contradictori. En una de les intervencions, un dels ponents deixava anar un plantejament que em semblava molt encertat. Davant la idea que el decreixement presenta un escenari utòpic d'organització de la societat, cal pensar que el que és una utopia és pensar que el mateix sistema de creixement sense sostre és viable. El col·lapse dels combustibles fòssils i d'altres recursos naturals en explotació (que ocasionen desigualtats i desastres humans i naturals al que les societats occidentals consideren la perifèria de la civilització) durà per força a un canvi de paradigma. La cosa és si abans ens hi hem preparat o no i si feim servir les eines que tenim (la tecnologia com a salvació no ho pot ser, perquè també consumeix recursos i el planeta) per donar valor a la vida.

Per aterrar als nostres dies, veim que aquesta realitat desencaxada es fa més latent. El debat sobre el turisme i la massificació i totes les derivades que suposa (accés a l'habitatge, cost de vida, gaudi de la terra, consum de recursos, desgast del medi marí...) és present en l'opinió pública. I els mitjans de comunicació i les institucions semblen tenir-hi certa porositat. Però arriba un element reincident i tornam a caure en el servilisme de sempre. És el cas de l'arribada d'un creuer de dimensions colossals que fondeja davant la Mola, que de tant gros que és no passa pel port de Maó. Tot i la sensibilitat que crea el fet que cal que canviem aquest model, ja tenim un reportatge fotogràfic al principal (i únic) diari illenc mostrant les bondats d'aquest vaixell «sostenible», amb més de 3.200 persones de cabuda i una tripulació (explotada, en bona part) de més d'un miler de persones. I, com no, les autoritats locals (incloses el batle de Maó) brindant a bord del buc per aquest esdeveniment. Vaja, com si fóssim en temps del ministre Fraga Iribarne, el *desarrollismo* desfassat i les celebracions del *turista un millón*.

Mentrestant, el Servei de Vigilància de la Posidònia del Govern rodava pels voltants del creuer, davant els avisos d'algun ciutadà, i no va ser capaç d'assegurar que el vaixell no estigués ancorat damunt la praderia de posidònia. Necessitam canviar moltes coses.